

EUROOPA INIMÕIGUSTE KOHTU LAHENDITE LÜHIÜLEVAADE¹ 17.07.2023 – 21.07.2023

18. juuli 2023

Lahend 49255/22 - õigus õiglasele kohtumenetlusele

Camara vs. Belgia

Artikkel 6

Asjaolud

15. juulil 2022 pöördus kaebaja varjupaigataotlejate vastuvõtu föderaalsesse agentuuri (Fedasil) eesmärgiga saada koht vastuvõtuvõrgustikus, kuid talle teatati, et teda ei saa majutada, kuna võrgustik on täis ja pole vabu majutuskohi.

Kaebaja esitas 20. juulil 2022 kaebuse Brüsseli prantsuskeelsele töökohtule, väites, et teda ähvardab tõsine ja pöördumatu oht, mis kahjustab tema inimväärikust, sest ta ei ole saanud majutuskohi. Ta palus kohustada Fedasili täitma vastuvõtuseadusest (12. jaanuari 2007. aasta seadus) tulenevaid kohustusi. 22. juulil 2022 andis kohus Fedasilile korralduse kindlustada kaebajale eluase. See otsus jõustus 29. augustil 2022.

20. oktoobril 2022 taotles kaebaja EIK-lt ajutise meetme kohaldamist (reegel 39), millega kohustataks Belgia valitsust tagama talle kiiresti eluase ja toetus esmavajaduste katteks. 31. oktoobril 2022 rahuldas EIK kaebaja taotluse.

4. novembril 2022 määrati kaebajale koht ühes Punase Risti keskusel ja ta asus seal samal päeval elama. Seejärel viidi ta üle teise vastuvõtuasutusse, kus ta praegu elab.

EIK-sse pöördudes tugineb kaebaja eelkõige artiklile 6 ning kaebab selle üle, et ei suudetud jõustada Brüsseli prantsuskeelse töökohtu otsust. Lisaks kaebab kaebaja alandava kohtlemise üle, sest teda sunniti mitu kuud tänaval elama ja tal puudusid tõhusad õiguskaitsevahendid sellise olukorra vaidlustamiseks.

EIK seisukohad

Artikkel 6

EIK märkis, et Brüsseli töökohtu lahend, millega kohustati Belgia riiki andma kaebajale elamispind ja toetus, jõustus lõplikult 29. augustil 2022. See täideti 4. novembril 2022, kui kaebaja määrati vastuvõtuasutusse. Selle lahendi täitmine eeldas, et Belgia riik täidaks selle omal algatusel vastavalt siseriiklikule õigusele. Seda ei tehtud aga spontaanselt, vaid alles pärast EIK poolt määratud ajutist meetet.

Valitsus väitis, et Fedasili poolt hallatav vastuvõtuvõrk oli ülekoormatud alates 2021. aasta suvest. Valitsus selgitas, et võrgustiku majutusvõimekus osutus ebapiisavaks, et tulla toime rahvusvahelise kaitse taotlejate arvu kasvuga.

EIK märkis, et 2022. aastal oli Belgias rahvusvahelise kaitse taotluste arv märkimisväärselt kasvanud. See arv oli 36 871, mis on enam kui 42% rohkem kui 2021. aastal. Lisaks võttis Belgia 2022. aastal vastu 65 000 Ukraina kodanikku. Need numbrid andsid tunnistust väljakutse ulatusest, millega Belgia riik pidi silmitsi seisma. EIK nentis, et tal ei ole võimalik kritiseerida Belgia ametivõimude otsust suunata

¹ Lühiülevaates kajastatud lahendite valiku aluseks on EIK enda otsingumootoris avaldatud Legal Summary'd.

võrgustiku majutusvõimalused kõige haavatavamatele isikutele, lükates sellega edasi kaebajaga sama profiilis olevate rahvusvahelise kaitse taotlejate majutamist. See oli prioriteetide seadmise otsus, mis võimaldas majutust ja abi pakkuda enamikule lastega peredest, saatjata alaealistele ja kehva tervisega inimestele. EIK märkis, et Belgia ametiasutused olid teinud märkimisväärseid jõupingutusi olukorra parandamiseks, et luua täiendavaid majutusvõimalusi, värvata töötajaid ning lühendada varjupaigataotluste menetlemise aega.

Siiski pidas EIK vajalikuks korrata, et konventsiooni artikliga 6 kaitstud õigust tuleb tõlgendada konventsiooni preambuli valguses. Õigusriigi üks põhiaspekte on õiguskindluse põhimõte, mis nõuab eelkõige, et kui kohtud on lõpuks küsimuse otsustanud, siis ei tohiks nende otsust kahtluse alla seada. EIK pidas silmas, et käesoleva juhtumi asjaolud ei olnud ebatavalised ja, et need näitasid Belgia ametivõimude süsteemset suutmatust jõustada lõplikke kohtuotsuseid rahvusvahelise kaitse taotlejate vastuvõtmise kohta. Kuigi EIK oli teadlik Belgia riigi keerulisest olukorrast, ei saanud EIK leppida sellega, et Belgia riigil kulus aega kohtuotsuste täitmiseks, mis olid tehtud inimväärikuse kaitseks.

Eeltoodud tulenevast tuvastas EIK artikkel 6 rikkumise.

Teised artiklid

Seoses kaebusega konventsiooni artikli 3 alusel märkis EIK, et kaebajal oli võimalus esitada riigi vastu Belgia kohtutele kahju hüvitamise nõue, et taotleda hüvitist kahju eest, mida ta väidetavalt kandis ilma majutuseta veedetud aja tõttu (2022. aasta juulist novembrini). Seetõttu leidis EIK, et kaebaja oleks pidanud seda õiguskaitsevahendit kasutama ja jättis kaebaja taotluse rahuldamata, sest kaebaja ei olnud ammendanud siseriiklike õiguskaitsevahendeid. EIK rõhutas sellega seoses subsidiaarsuse põhimõtet, mis on sätestatud konventsiooni preambulas.

Artikli 8 alusel esitatud kaebuse osas märkis EIK, et kaebaja ei olnud seda kaebust siseriiklikes kohtutes esitanud ja kuulutas selle vastuvõetamatuks.

Artikli 13 alusel esitatud kaebuse osas täpsustas EIK, et kui artikli 8 alusel ei ole olnud siseriiklikes kohtutes esitatud vastavat nõuet, siis artikli 13 alusel esitatud nõue on ilmselgelt põhjendamatu.

Ajutine meede

EIK asus seisukohale, et kaebaja olukord on pärast ajutise meetme kohaldamist 31. oktoobril 2022 muutunud ja otsustas selle meetme tühistada.

Artikkel 41

EIK leidis, et rikkumise tuvastamine on piisav õiglane hüvitis kaebajale.

Lahendile on lisatud eriarvamus.

[Lahend](#) (prantsuse keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)

18. juuli 2023

Lahend taotluste 23782/20 ja 40731/20 kohta - õigus levitada ideesid ja saada informatsiooni

Osman ja Altay vs. Türgi

Artikkel 10

Asjaolud

Kaebajad kandsid eluaegset vanglakaristust Akhisari ja Edirne kõrgeima turvalisusega vanglates riigivastase tegevuse eest ja tegevuse eest, mille eesmärk oli jõuga õõnestada põhiseaduslikku korda. Vangla ametivõimude poolt peeti kinni kaebajatele posti teel saadetud neli perioodilist väljaannet.

Konstitutsioonikohus tunnistas kaebajate üksikkaebused ilmse põhjendamatu tõttu vastuvõetamatuks.

EIK-sse pöördudes tuginevad kaebajad artiklile 10 ning kaebavad selle üle, et vangla ametivõimud pidasid kinni neile saadetud perioodika väljaanded.

EIK seisukohad

Artikkel 10

EIK kordas, et vangidel oli vanglas jätkuvalt õigus saada teavet ja ideid ning, et selle õiguse igasugune piiramine peab vastama "sotsiaalsele vajadusele".

EIK märkis, et hariduskomisjonid keeldusid kaebajatele välja andmast nelja perioodilist väljaannet, mis nende arvates võisid ohustada vanglate julgeolekut ja vallandada teatud vangide poolt teistes vanglates korraldatud näljastreikide leviku. EIK leidis, et ei hariduskomisjonide otsused ja siseriiklike kohtute hiljem tehtud otsused ei võimaldanud tuvastada, et käesoleval juhul olid need organid kaalunud kaalul olevaid huvisid - kaebajate õigust sõnavabadusele ning avaliku huvi säilitada kord ja distsipliin vanglates.

EIK leidis, et siseriiklike kohtute otsused ei olnud piisavalt põhjendatud. Seetõttu leidis EIK, et siseriiklikud ametiasutused ei paistnud olevat täitnud erinevate huvide kaalumise nõuet ega täitnud oma kohustust hoida ära haldusasutuste kuritarvitamist ning, et nende poolt rakendatud meetmed olid demokraatlikus ühiskonnas vajalikud. Sellest tulenevalt tuvastas EIK artikkel 10 rikkumise mõlema kaebaja osas.

Artikkel 41

EIK leidis, et Türgi peab mõlemale kaebajale maksma mittevaralise kahju hüvitiseks 1000 eurot.

Lahendile on lisatud eriarvamus.

[Lahend](#) (prantsuse keeles)

[Kokkuvõte](#) (inglise keeles)